

Javaslat
a Lókúti legelő földtani alapszelvény természeti emlékként történő védetté nyilvánításáról és természetvédelmi kezelési tervéről

Az Igazgatóság álláspontja szerint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 22. § f) pontja alapján az alábbi terület védetté nyilvánítása javasolt:

Megye: *Veszprém*

Település: *Lókút,*

030/3 hrsz.-ból az

561638   207382

561658   207381

561658   207371

EOV koordináták, az

561658   207371

561638   207375

EOV koordináták között a földrészlet határa és az

561638   207375

561638   207382

EOV koordináták által lehatárolt 0,0189 ha kiterjedésű rész,

030/14 hrsz.-ból az

561638   207375

561658   207371

EOV koordináták között a földrészlet határa és az

561658   207371

561657   207345

561652   207320

561632   207324

561636   207348

561638   207375

EOV koordináták által lehatárolt 0,099 ha kiterjedésű rész,

összesen 0,1179 ha.

A Lókút keleti faluvégétől a földúton megközelíthető mesterséges feltárás helyszínének országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását a Lókúti-legelő szélén található, nemzetközi tudományos jelentőségű, *J-28 kódszámú földtani alapszelvény* teszi indokolttá.

Az itt előbukkanó felső-jura rétegsorban összesen 4 formáció anyaga táru fel, amelyek közül a legfelső Mogyorósdombi Mészke Formáció már átnyúlik a kréta időszakba, tehát egy jura/kréta határt is képvisel az alapszelvény. További természetvédelmi rendeltetése a rétegsorban lévő gazdag ammonitesz fauna védelme.

A területen belüli mesterséges árok egy folyamatos rétegsorban 4 formáció anyagát tárja fel, a felső-jurától egészen a kréta időszak aláig. Ez adja a hely legfőbb értékét és különlegességét.

Az erdőbe benyúló, mintegy ötven méter hosszú és pár méter szélességű mesterséges árok alsó végén manapság egy jókora gödör mélyül. Legalul, a törmelékkel félig már betemetődött gödörben eredetileg a Lókúti Radiolarit Formáció volt látható – jelenleg ennek nincs nyoma.

Az alapszelvény felfelé következő kőzete a Pálhálási Mészkö. Ez egy igazi „ammonitico rosso”, azaz kihalt lábasfejűek maradványait bőségesen tartalmazó, vöröses árnyalatú, gumós mészkö. Az innét előkerült gazdag fossziliák sokat segítettek a geológusoknak a kőzetrétegek korának pontos meghatározásában. Gyors evolúciós tempójuk következtében szinte minden rétegben más és más fajok fordulnak elő.

A felfelé következő formáció, az alapszelvény középső szakaszán a világosabb, néhol fehéres árnyalatú Szentivánhegyi Mészkö. Az ároktalpon és a szelvény oldalából kiálló rétegfejek ezt a kőzetet képviselik. Ebben jóval szerényebb a makrofauna, csak elvétve kerülnek elő Ammonitesek és Brachiopodák. Ugyanakkor mikroszkopikus méretű mészvázas planktonok – zömmel Calpionellák – kőzetalkotó mennyiségben szaporodnak fel. Ezek a – mai tengerekben is élő – csillósok távoli ősei voltak. Korhatározásra kitűnően használható ősmaradványok.

A rétegsor zárásaként, a feltárás legfelső részén, az alapszelvény északi végén a Mogyorósdombi Mészkö Formáció legalja zárja a sorozatot. Ma már ezt a szakaszt teljesen befedi a talaj és a lágyszárú növényzet. A szelvény további földtani értékét ez az itt húzódó, rétegsoron belüli jura/kréta határ adja.

Az alapszelvénytől K-re pár tíz méterre régen felhagyott kis kőfejtők sorakoznak. E tízméteres nagyságrendű, néhány méter magas falak – építőkönek alkalmas – jól rétegzett, pados mészkövet tárnak fel.

A védelemre tervezett földtani alapszelvényekre vonatkozóan elkészítettük a *„Lókúti legelő földtani alapszelvény földtani alapszelvény országos jelentőségű védelemre tervezett természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentációja és részletes kezelési terve”* című dokumentációt a Tvt. 25. §-ában, illetve a 36. §-ában foglaltak, illetve a 16/2012 (VII. 6.) VM utasítás szerint.

TERVEZET

A Lókúti legelő földtani alapszervény természeti emlék természetvédelmi kezelési terve

(A természetvédelmi kezelési terv A) Általános rész c. fejezete megegyezik a *földtani alapszervények és földtani képződmények védetté nyilvánításáról és természetvédelmi kezelési tervéről* szóló 55/2015. (IX. 18.) FM rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv A) Általános rész fejezetének tartalmával)

A) Általános rész

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A földtani alapszervények (a továbbiakban: alapszervény) és a földtani képződmények megóvása, valamint környezetük természeti állapotának fenntartása, javítása.
- 1.2. Az alapszervények, földtani képződmények és környezetük helyszíni tudományos kutatási lehetőségének biztosítása.
- 1.3. Az alapszervények, földtani képződmények és környezetük természetvédelmi célú bemutatási lehetőségének biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. Az alapszervények és földtani képződmények fennmaradását, környezetük megóvását és az egyéb természetvédelmi célkitűzések elérését elősegítő tevékenységek támogatása.
- 2.2. Az alapszervények, földtani képződmények és környezetük károsítását, megsemmisítését eredményező tevékenységek tiltása.
- 2.3. A területhasználat szabályozása az alapszervények és földtani képződmények károsodásának megakadályozása érdekében.
- 2.4. A területen folytatott gazdálkodási és egyéb emberi tevékenységek összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel, a terület rendeltetésével.
- 2.5. Az alapszervények és földtani képződmények kutatásának, látogatásának, bemutatásának szabályozása, valamint az ezek területén végezhető tevékenységek összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel.

3. Részletes természetvédelmi kezelési előírások

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

- 3.1.1.1. A területen a felszín átalakítása, vagy az azzal járó bármilyen tevékenység kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében, a természetvédelmi kezelésért felelős, a működési területével érintett nemzeti park igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) felügyelete mellett végezhető.
- 3.1.1.2. Az alapszervények, földtani képződmények méretét, formáját megváltoztatni kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében lehetséges.
- 3.1.1.3. Az alapszervényeken, földtani képződményeken jelöléseket, tárgyakat, eszközöket, műszereket ideiglenesen vagy véglegesen elhelyezni csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban, az igazgatósággal történt egyeztetést követően lehet. Az igazgatóság az egyeztetés nélkül vagy nem az egyeztetés eredményének

megfelelően elhelyezett jelöléseket, tárgyakat, eszközöket, műszereket eltávolíthatja, ennek költségeit a kihelyezővel, mint kárelhárítás költségét megtéríttetheti.

3.1.1.4. A védett alapszelvényekre, földtani képződményekre ható káros folyamatokat az igazgatóságnak figyelemmel kell kísérnie. Amennyiben e folyamatok az 1.1. és az 1.3. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósulását veszélyeztetik, gondoskodni kell elhárításukról. Egyéb esetben a területen érvényesülő természetes folyamatokat csak életveszély megszüntetése érdekében szükséges befolyásolni.

3.1.1.5. Az alapszelvényeken, földtani képződményeken, és a közvetlen környezetükben megtelepülő, azok megközelíthetőségét, tanulmányozhatóságát, állapotát veszélyeztető növényzetet az igazgatóság szükség szerint, az 1.1. és az 1.3. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében az arra legmegfelelőbb vegetációs, vagy azon kívüli időszakban eltávolítja. Az állagmegóvás érdekében sürgősen elvégzendő munkálatok esetében a növényzet eltávolítása bármely időszakban elvégezhető.

3.1.1.6. A földtani képződményeken, alapszelvényeken felhalmozódó talajt és növényi maradványokat a láthatóság, bemutathatóság és az állagmegóvás érdekében szükség szerint el kell távolítani.

3.1.2. Látogatás, oktatás és bemutatás

A terület szabadidős és oktatási, bemutatási célú hasznosítása, megismerése, megfigyelése, ennek dokumentálása és publikálása a természetvédelmi jogszabályok előírásainak és a megközelítés lehetőségeinek figyelembe vétele mellett lehetséges.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

3.1.3.1. A területen folytatható kutatás célja a földtani információk feltárása, a feltárt kőzetek által hordozott földtani információk megszerzése, az alapszelvényeket és földtani képződményeket magukba foglaló felszínformák megismerése, valamint a természetvédelmi kezelést elősegítő ismeretek bővítése lehet.

3.1.3.2. A kutatás során kizárólag olyan tevékenység végezhető, amely nem ellentétes az 1.1. és az 1.3. pontban meghatározott természetvédelmi célokkal és a terület rendeltetésével; a kutatás és annak módszere nem veszélyezteti, nem károsítja helyrehozhatatlanul a táji és természeti értékeket.

3.1.3.3. A területen lévő földtani képződményeken és alapszelvényekben történő mindennemű, a 3.1.3.1. és 3.1.3.2. pontnak megfelelő kutatást csak szakmai közintézmények végezhetnek. Földtani alapszelvények esetében a kutatási tevékenységről a földtani alapszelvények kijelölését végző szakmai testületet is tájékoztatni kell.

3.1.3.4. A kutatáshoz a tulajdonos, vagyonkezelő, jogszerű használó hozzájárulását is meg kell szerezni, kivéve, ha arra a Tvt. 41. § (2) bekezdése szerint kerül sor.

3.1.3.5. Nem szükséges a természetvédelmi hatóság kutatásra vonatkozó engedélyének beszerzése, amennyiben a területen az 1. § 9. pontjában meghatározott szakmai közintézmény a környezetre is ható geofizikai eszközök használatát a 3.1.3.8. pontban foglaltak betartásával végzi.

3.1.3.6. Nem szükséges a természetvédelmi hatóság gyűjtésre vonatkozó engedélyének beszerzése, amennyiben az 1. § 9. pontjában meghatározott szakmai közintézmény a felszín csekély mértékben, egyszerű kézi eszközzel megbontó módon, oktatási demonstráció, az 1. § 8. pontjában meghatározott próbagyűjtés céljából vagy annak részeként, a 3.1.3.8. pontban foglaltak betartásával végez tevékenységet.

3.1.3.7. Nem szükséges a természetvédelmi hatóság gyűjtésre vonatkozó engedélyének beszerzése, amennyiben az 1. § 9. pontjában meghatározott szakmai közintézmény vagy magánszemély a felszín megbontása nélkül történő, az 1. § 5. pontja szerinti gyűjtést, továbbá kipergett, törmelékbe került kőzetdarabok 1. § 7. pontja szerinti összeszedését a 3.1.3.8. pontban foglaltak betartásával végzi.

3.1.3.8. A 3.1.3.5., 3.1.3.6. és 3.1.3.7. pont szerinti tevékenység megkezdése előtt egyeztetni kell az igazgatósággal. Az egyeztetés során az igazgatóság tájékoztatást ad az adott területekre vonatkozó aktuális természetvédelmi célú korlátozásokról.

3.1.3.9. A kutatás, próbagyűjtés publikált vagy adattárban elhelyezett eredményeit az azt végzőnek az igazgatóság és az e rendelet 1. és 2. mellékletében meghatározott területek nyilvántartását végző állami szerv számára hozzáférhetővé kell tennie, annak elérhetőségéről tájékoztatást kell adnia.

3.1.4. Terület- és földhasználat

3.1.4.1. A területen kizárólag olyan tevékenység végezhető, amely nem ellentétes az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célokkal, a feltárás állapotában és a természeti környezetben a lehető legkisebb változás előidézésével jár, a természeti értékekben, beleértve a növényzetet és az állatvilágot is, jelentős visszafordíthatatlan károsodást nem okozhat.

3.1.4.2. A tevékenység végeztével az azt folytatónak az eredeti, vagy ahhoz hasonló állapotot úgy kell helyreállítania, hogy ne akadályozza az 1. pontban meghatározott célok későbbi megvalósulását.

3.1.4.3. A területen építmény elhelyezése kizárólag a kutatás, megőrzés, a természetvédelmi célú bemutatás és állagmegóvás érdekében engedélyezhető abban az esetben, ha az építmény a földtani képződmény, alapszelvény és környezete tájképi egységét károsan nem befolyásolja, állapotát nem veszélyezteti.

3.1.4.4. A területen külszíni bányaművelés, anyagnyerés nem folytatható.

3.1.4.5. A területen vadgazdálkodási létesítmény – csapdának, befogónak vagy hordozható lesállványnak a védett természeti értéket érő vadkár elhárítása céljából történő ideiglenes kihelyezése kivételével – nem helyezhető el és nem üzemeltethető.

3.1.5. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.5.1. A terület határán, a fő megközelítési útvonalak mentén hatósági tájékoztató táblát kell kihelyezni, szükség szerinti mennyiségben. A táblák fenntartásáról gondoskodni kell.

3.1.5.2. Az igazgatóság rendszeresen ellenőrzi a terület és a kiépített műtárgyak, tájékoztató táblák állapotát.

3.1.5.3. Amennyiben a területen a természetvédelmi célú bemutatást szolgáló infrastruktúra kiépítését nem az igazgatóság végzi, a bemutató útvonal nyomvonalát, a természetvédelmi infrastruktúra elemeit és azok elhelyezését, arculatát, valamint a tájékoztató táblák tartalmát (különös tekintettel a helyszínen betartandó látogatási szabályokra) előzetesen egyeztetni kell az igazgatósággal.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

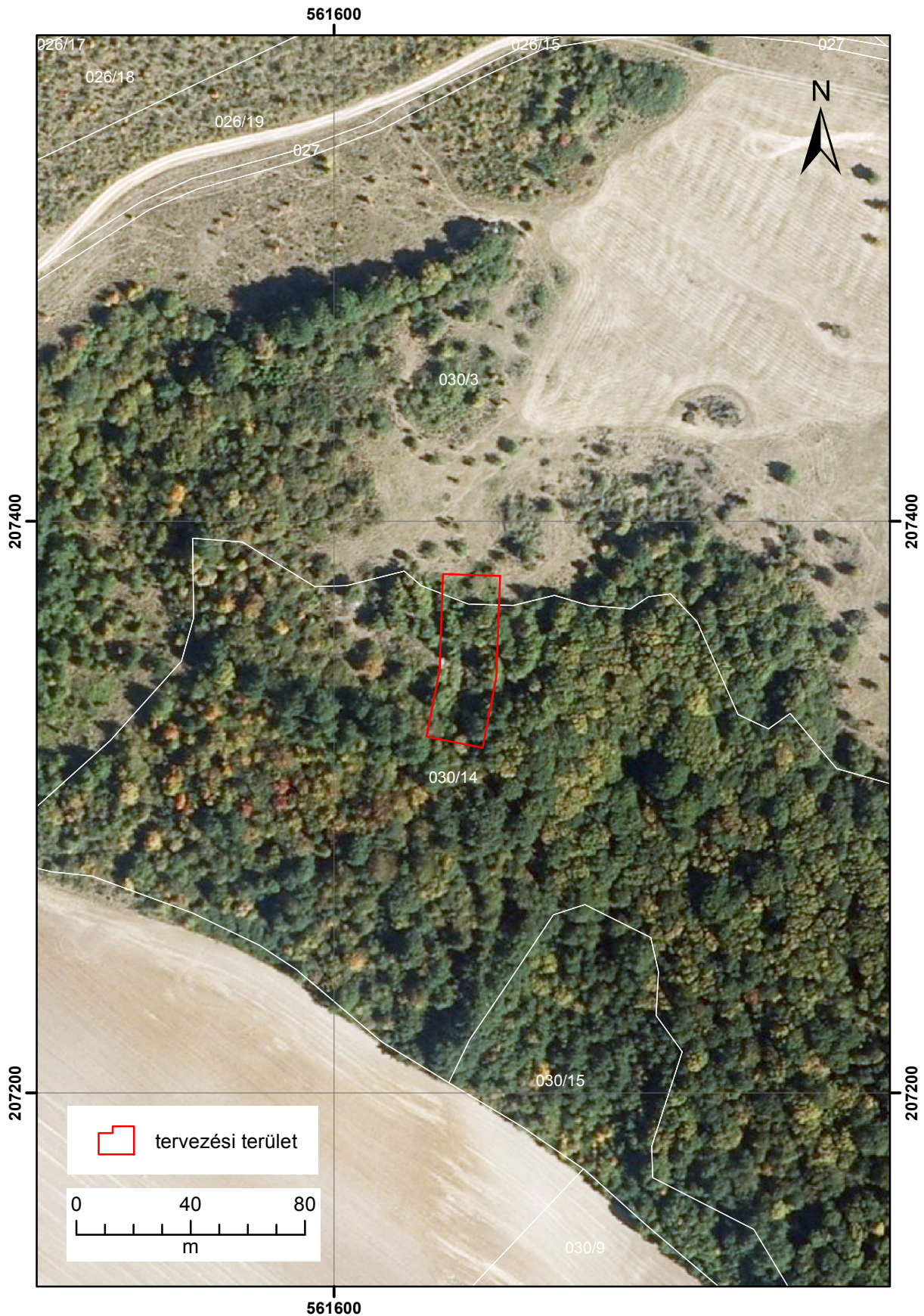
3.2.1. Erdők kezelése

Közelítés, fadóntás, készletezés csak olyan módon végezhető, hogy az az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósulását ne befolyásolja károsan.

B) A Lókúti legelő földtani alapszelvény természeti emlékre vonatkozó speciális rész

1. Az alapszelvény árok állékonyságának és a kőzetrétegek stabilitásának megőrzése, az alapszelvény láthatóságának továbbá az erózióveszély kiküszöbölése érdekében a területen csak szálalóvágással végezhető fakitermelés az igazgatósággal egyeztetett módon. Tilos a tarvágásos véghasználat.
2. Idegenhonos flóraelemek betelepítése tilos.
3. Tilos a területen technikai- és extrém sport tevékenységet folytatni, a feltárásban és annak közvetlen szomszédságában járművel közlekedni.
4. A területre csak természetvédelmi kezelés céljából lehet gépjárművel behajtani.

Lókúti legelő földtani alapszelvény természeti emlék (J-28, Lókút)

Lókúti legelő földtani alapszelvény természeti emlék (J-28, Lókút)

